

od objęcia ochroną ubezpieczeniową³³. Wymóg formy aktu notarialnego, obowiązujący obecnie przy niektórych czynnościach rozporządzających nieruchomością, byłby pomocny przy weryfikacji spełniania warunku dzięki zaangażowaniu osoby notariusza. Takie rozwiązanie, wykorzystujące interwencjonizm państwa, prowadzi do wprowadzenia obowiązkowej ochrony ubezpieczeniowej „tylnymi drzwiami”, znanego polskiemu prawu ubezpieczeniowemu³⁴.

Inicjatorem ochrony ubezpieczeniowej mogą być również podmioty prywatne. Taką rolę bardzo skutecznie pełnią dziś banki, które kredytobiorcom narzucają ochronę ubezpieczeniową³⁵. Ubezpieczenie mienia stanowi sposób zabezpieczenia interesu banku jako wierzyciela przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesu państwa (fiskusa) na wypadek powodzi. To rozwiązanie mogłoby stanowić wzór dla innych stosunków obligacyjnych. Rolę inicjatorów ochrony ubezpieczeniowej przyjąć mogliby wynajmujący właściciele budynków czy też finansujący leasing. Zgodzić się należy, że rodzi ono jedynie przymus ekonomiczny (nie prawny), rozumiany jako uświadomiona konieczność podjęcia określonych działań celem osiągnięcia korzystnego efektu gospodarczego. Zawarcie umowy należy wówczas uznać za narzędzie udanej kooperacji³⁶.

Dorota Maśniak

ON THE CONSTITUTIONALITY OF THE PROPOSED COMPULSORY INSURANCE OF BUILDINGS AGAINST CATASTROPHIC RISKS

The article is devoted to the issue of the constitutionality of the proposals of legal solutions aimed at creating a common system of buildings insurance against catastrophic risks in Poland. Due to the fact that the most effective way to achieve this is to introduce

³³ W odróżnieniu od ubezpieczeń obowiązkowych uregulowanych w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, takie ubezpieczenia moglibyśmy, za M. Orlickim, zaliczyć o szerokiej grupy ubezpieczeń przymusowych – tamże, s. 172.

³⁴ Zob. obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia na rzecz klientów w zakresie kosztów powrotu klienta do kraju, w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wbrew obowiązkowi nie zapewnia tego powrotu, a także na pokrycie wpłat wniesionych przez klientów w razie niewykonania zobowiązania – art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a i b ustawy o usługach turystycznych. Inny przykład stanowi art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych (Dz.U. Nr 73, poz. 762 ze zm.), w myśl którego warunkiem objęcia kredytu eksportowego Programem Dopłat do Oprocentowania Kredytów Eksportowych jest ubezpieczenie przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. określonego ustawowo kredytu.

³⁵ Rolę obowiązkowych ubezpieczeń budynków dla rozwoju rynku bankowego dostrzegano w Niemczech już w XVIII w. Jako jedno z uzasadnień ich obowiązkowego charakteru wskazywano gwarantowanie interesów wierzycieli hipotecznych i poprzez to wspieranie rozwoju kredytu – zob. M. Orlicki, *Ubezpieczenia obowiązkowe...*, s. 31.

³⁶ Tamże, s. 154.

compulsory insurance, the assessment of the state intervention in the form of coercion in the context of its compliance with the Constitution seems to be important. For this reason, the Author considers the doubts concerning the principle of ownership and the associated principle of non-discrimination, the principle of equality and the principle of social solidarity. In the summary, the less controversial, from the legal point of view, ways of achieving the universality of insurance protection were highlighted.